

Gezond zijn...

Het bezit van een goede gezondheid, wie vindt dat nou niet belangrijk? Maar weinig mensen zullen deze vraag beantwoorden met "ik". Terecht natuurlijk, want als er iets mis is met je gezondheid, dan is de kans groot dat het leven op de een of andere manier minder plezierig is.

In de media is er veel aandacht voor het onderwerp gezondheid. Denk alleen al aan alle tv-programma's die uitgebreid laten zien hoe mensen worden behandeld. Vaak worden daarbij de moderne technieken van vandaag besproken. Daarnaast is er in kranten vrijwel dagelijks iets te lezen over de gezondheidszorg.

Door de toegenomen aandacht voor gezondheid is het heel begrijpelijk dat veel mensen zich zorgen maken over of ze eigenlijk wel gezond zijn en of ze dit ook zullen blijven.

Zou het niet prettig zijn om te weten hoe uw gezondheid ervoor staat en of er op termijn problemen te verwachten zijn?

In toenemende mate bieden bedrijven zich aan om deze vraag te beantwoorden. Hierbij worden tests gedaan door bloed af te nemen, wordt vaak een hartfilmpje gemaakt en wordt steeds vaker ook beeldvorming van het lichaam verricht.

Deze beeldvorming gebeurt dan met moderne technieken als CT (computer tomografie), MRI (magnetische resonantie imaging) of echo. Veel mensen kennen deze technieken van bezoeken aan het ziekenhuis of van de tv.

Stuk voor stuk zijn het zeer waardevolle onderzoeksmethoden, die hun nut meer dan bewezen hebben bij het in kaart brengen van organen bij een sterk vermoeden op ziekte, dus bij patiënten met klachten. Dit is bewezen door ontzettend veel onderzoek naar deze technieken bij zieke mensen of mensen met een duidelijk verhoogd risico op een bepaalde ziekte, bijvoorbeeld bij het vóórkomen van bepaalde ziekten in de familie.

Screenende Beeldvorming Zinvol?

Screenende beeldvorming betreft het in beeld brengen van organen bij mensen die geen klachten hebben. Het enige voorbeeld in de huidige gezondheidszorg is de screening op borstkanker met de borstfoto's. Uit zeer veel internationaal onderzoek is gebleken dat door deze screening meer vrouwen borstkanker overleven.

Buiten de screening voor borstkanker is uit nog geen enkel onderzoek vast komen te staan dat beeldvormend onderzoek bij gezonde mensen zinvol is. Geen enkel bewijs bestaat dat screenende beeldvorming meer goed dan kwaad oplevert bij gezonden mensen. Kan dit soort onderzoek kwaad dan, vraagt u zich misschien af. Het antwoord op deze vraag is: ja.

Waarom screening kwaad kan...

Screenende beeldvorming kan om meerdere redenen kwalijke gevolgen hebben:

- 1) als op de gemaakte beelden iets afwijkends wordt gevonden dan kan het, mede door het ontbreken van klachten, lastig zijn te zeggen wat het precies is. Om dit dan toch duidelijk te krijgen, kan er verder onderzoek nodig zijn. Te denken valt aan andere beeldvorming, maar vaak zal er ook weefsel moeten worden verkregen, door biopsie of zelfs operatie. Deze procedures zijn niet zonder risico en waren misschien wel nooit nodig geweest.
- 2) Sommige beeldvormende technieken hebben een bepaald risico voor het geven van kanker, doordat ze bijvoorbeeld gebruik maken van röntgenstralen. Hoewel het risico meestal klein is, is ieder onnodig risico wat betreft gezondheid een risico te veel.
- 3) De uitslag is waar iedereen op hoopt: er worden geen afwijkingen gevonden. Toch kan ook dit gevaarlijk zijn. Geen enkele techniek is zonder fouten, soms is een ziekte gewoonweg niet zichtbaar te maken. Het gevaar bestaat dan dat iemand die geen afwijkingen op de scans had, valselijk gerustgesteld wordt en niet meer "luistert naar het lichaam" en klachten goedpraat met als argument dat er niets te zien was op de scan. Mensen kunnen hierdoor uiteindelijk te laat naar de dokter gaan.

Overwegingen voor Screenende Beeldvorming

- alleen met goedkeuring van een onafhankelijke dokter
- alleen als het een onderdeel is van uitgebreider onderzoek inclusief gesprek met arts en andere tests
- alleen mensen ouder dan 50 jaar, daaronder is het risico van de beeldvormende techniek bij screening niet verantwoord door het mogelijk ontstaan van kanker (in ieder geval wat betreft gebruik van CT)
- U moet goed zijn voorgelicht en zich bewust zijn van de risico's
- U moet gevraagd zijn een formulier te ondertekenen waarmee u duidelijk maakt voldoende te zijn geïnformeerd
- U dient zich te realiseren dat het nut van beeldvormende screening absoluut niet is bewezen en mogelijke risico's met zich meebrengt.

Aanbevelingen door de NVvR

Indien u ondanks bovenstaande informatie kiest voor het laten verrichten van een beeldvormend onderzoek als screening op ziektes, houdt u dan rekening met het volgende:

- stelt u zich op de hoogte van de kwaliteit van het bedrijf waar het onderzoek plaatsvindt en verzeker uzelf ervan dat het onderzoek door een bevoegde en kwalitatief goede radioloog wordt beoordeeld
- kies een centrum dat zich heeft geaffilieerd met een ziekenhuis
- kies een centrum dat alleen met de modernste apparatuur werkt
- contrast middel geïnjecteerd in de bloedbaan is vaak nodig voor optimale beeldkwaliteit, men dient u bij toediening te vragen naar eventuele allergieën of andere redenen waarom dit niet gebruikt kan worden (slechte nierfunctie)
- zo nodig dient goede voorbereiding plaats te vinden, bijvoorbeeld darmvoorbereiding.

Standpunt van de NVvR

De Nederlandse Vereniging voor Radiologie is van mening dat er tot op heden geen bewijs bestaat, dat screenende beeldvorming bij gezonde mensen zinvol is, met uitzondering van het bevolkingsonderzoek naar borstkanker.

Geen bewijs is te vinden voor levensverlenging, verhoogde efficiëntie van zorg of veiligheid van de procedures. Schadelijke gevolgen van screenende beeldvorming zijn niet denkbeeldig en zijn het gevolg van onnodige handelingen voortgekomen uit dit onderzoek.

De NVvR raadt screenend onderzoek door middel van beeldvorming dan ook niet aan bij mensen die gezond en zonder klachten zijn en waar geen verhoogd risico op voorkomen van een bepaalde ziekte bestaat.